

# Nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng theo Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng

TS. VŨ TUẤN HÀ

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: vutuanha.ajc@gmail.com

Nhận ngày 18 tháng 6 năm 2024; chấp nhận đăng tháng 8 năm 2024.

**Tóm tắt:** Tham nhũng là hiện tượng tiêu cực tồn tại ở nhiều quốc gia. Hệ lụy từ tham nhũng là vô cùng nghiêm trọng đến tất cả các phương diện từ nguồn lực công, niềm tin của người dân vào chính thể, sai lệch công bằng xã hội. Vì vậy, ngay từ khi giành được chính quyền Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh "tham nhũng là giặc nội xâm" và "thắng giặc ngoại xâm đã khó, thắng giặc nội xâm lại càng khó hơn". Thực hiện nghiêm chỉ đạo của Người, Đảng ta đẩy mạnh công cuộc phòng, chống tham nhũng trong suốt thời gian qua. Bài viết này tập trung vào một số nội dung cơ bản về phòng, chống tham nhũng trong Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng cũng như gợi mở một số định hướng, giải pháp nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng theo tinh thần Văn kiện Đại hội XIII của Đảng.

**Từ khóa:** Nghị quyết Đại hội Đảng XIII, phòng chống tham nhũng.

**Abstract:** Corruption is a negative phenomenon in many countries. Its consequences are extremely severe, affecting public resources, citizens' trust in the government, and social justice. Therefore, right from the time when the government was established, President Ho Chi Minh emphasized that "corruption is an internal enemy" and "defeating external enemies is difficult, but defeating internal enemies is even more difficult." Following his instructions, our Party has intensified the fight against corruption over the years. This article focuses on the key aspects of anti-corruption efforts as outlined in the Resolution of the 13th Party Congress and suggests some directions and solutions to enhance the effectiveness of mass mobilization work in the spirit of the Congress's documents.

**Keywords:** Resolution of the 13th Party Congress, anti-corruption.

Đảng Cộng sản Việt Nam trong mọi hành động đều giữ vững triết lý phục vụ tối thượng cho lợi ích của nhân dân và toàn thể dân tộc. Để giữ vững vai trò lãnh đạo, cầm quyền của Đảng thì việc "phải thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn, đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội, chủ nghĩa cá nhân, chống tham nhũng, quan liêu, lãng phí, thoái hóa... trong nội bộ Đảng và trong toàn bộ hệ thống chính trị"<sup>(1)</sup>. Đây là công việc quan trọng hàng đầu trong xây dựng Đảng, vì vậy, những năm 60 của thế kỷ trước, Đảng đã tiến hành cuộc vận động "Ba xây ba chống", về xây gồm: rèn luyện tư tưởng đạo đức cách mạng, phải cần kiệm liêm chính, chí công, vô tư...; về chống thì Chủ tịch Hồ Chí Minh kiên quyết "chống" tham ô, lãng phí, quan liêu. Để kết hợp tốt giữa "xây" và "chống", cần huy động sự quyết tâm

cao, sự tham gia mạnh mẽ của nhân dân.

Nhận thức sâu sắc về những hậu quả nghiêm trọng của tham nhũng và vai trò đặc biệt của công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng nên ngay từ nhiệm kỳ Đại hội XII của Đảng đến nay, bằng những hành động quyết liệt với nhiều chủ trương, nhiều giải pháp đột phá, đi vào chiều sâu, công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng đã đạt được những kết quả to lớn. Kết quả này được ghi nhận trong Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng: "Công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật và đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực chuyển biến mạnh mẽ, có bước đột phá gắn kết chặt chẽ giữa "xây" và "chống", có hiệu quả, ngày càng đi vào chiều sâu"<sup>(2)</sup>.

Kết quả điều tra dư luận xã hội của Ban Tuyên giáo Trung ương cho thấy nhân dân trên khắp cả

nước đều tin tưởng sâu sắc vào sự quyết tâm phòng chống tham nhũng của Đảng<sup>(3)</sup>. Điều đó cũng có nghĩa là, hiệu quả của công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng của Đảng và Nhà nước ta hiện nay chính là một trong những nhân tố có ý nghĩa hết sức thiết thực để đảm bảo củng cố niềm tin của nhân dân vào Đảng, vào Nhà nước, vào chế độ chính trị. Qua quá trình thực hiện tinh thần Nghị quyết Đại hội XII về chống tham nhũng, chúng ta đã thu được những kết quả hết sức tích cực, có giá trị cổ vũ to lớn cho hành trình tiếp theo trong công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng vốn luôn được xác định là khó khăn, phức tạp này. Việc nạn tham nhũng từng bước được kiềm chế, ngăn chặn bước đầu rất hiệu quả như trong thời gian qua đã góp phần giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội, củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên và nhân dân đối với Đảng, Nhà nước. Tuy nhiên, công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng không thể là công việc ngắn hạn có thể giải quyết triệt để trong ngày một ngày hai mà cần có chiến lược cụ thể hóa thành những lộ trình rõ ràng với quyết tâm của toàn hệ thống chính trị ở mức cao nhất.

### 1. Những nội dung về phòng, chống tham nhũng trong Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng

Bởi tính chất phức tạp của vấn nạn tham nhũng và tầm quan trọng của công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, nên trong các Văn kiện Đại hội Đảng XIII, đã có rất nhiều nội dung đề cập trực diện vấn đề này. Trong đó, riêng Nghị quyết Đại hội cũng đã nhắc lại nhiều lần từ việc đánh giá kết quả thực hiện đấu tranh phòng, chống tham nhũng trong 5 năm của nhiệm kỳ Đại hội XII, đến việc nêu lên những định hướng cũng như xác định các nhiệm vụ trọng tâm của Đại hội XIII. Cụ thể: Đánh giá những kết quả đạt được trong việc thực hiện Nghị quyết Đại hội XII, Nghị quyết Đại hội XIII nhấn mạnh: □□ Công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật và đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực chuyển biến mạnh mẽ, có bước đột phá gắn kết chặt chẽ giữa □xây□ và □chống□, có hiệu quả, ngày càng đi vào chiều sâu<sup>(4)</sup>. Nhận định này là hoàn toàn khách quan và có cơ sở dựa trên những kết quả thực tế của công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng của Đảng và Nhà nước ta trong 5 năm qua, mà thể hiện sinh động

và rõ nét nhất thông qua các đại án tham nhũng, theo đó xử lý nghiêm đối với những đối tượng tham nhũng dù đang nắm giữ những vị trí quyền lực ở cấp rất cao.

Trong 12 định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021 - 2030 được xác định trong Nghị quyết Đại hội lần này, có 2 định hướng đề cập trực tiếp, sắc nét đến công tác phòng, chống tham nhũng. Cụ thể định hướng 10 □Xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa trong sạch, vững mạnh, tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, vì nhân dân phục vụ và vì sự phát triển của đất nước. Tăng cường công khai, minh bạch, trách nhiệm giải trình; kiểm soát quyền lực gắn với siết chặt kỷ cương, kỷ luật trong hoạt động của Nhà nước và của cán bộ, công chức, viên chức. Tiếp tục đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu, tội phạm và tệ nạn xã hội<sup>(5)</sup>.

Văn kiện Đại hội đã đề cập chi tiết đến vấn đề siết chặt kỷ cương, kỷ luật cả trong hoạt động của Nhà nước nói chung cũng như trong hoạt động của cán bộ, công chức, viên chức và nội dung này như một yếu tố có tính chất tiền đề, gắn bó mật thiết với mục tiêu tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa cũng như chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu. Nâng cao hiệu quả thu hồi tài sản tham nhũng, bảo đảm đúng pháp luật. Và định hướng thứ 11 □Tiếp tục xây dựng, chỉnh đốn Đảng toàn diện; tăng cường bản chất giai cấp công nhân của Đảng; đổi mới phương thức lãnh đạo, nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền của Đảng; xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, nhất là cán bộ cấp chiến lược, người đứng đầu có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ; làm tốt công tác tư tưởng, lý luận; chú trọng công tác bảo vệ Đảng, bảo vệ chính trị nội bộ; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật, công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng và công tác dân vận của Đảng<sup>(6)</sup>.

Việc đưa nội dung này vào các định hướng lớn trong chiến lược phát triển 10 năm của đất nước càng cho thấy Đảng ta đang tiếp tục dành những quyết tâm và nỗ lực rất cao cho công tác này, cũng cho thấy tính lâu dài, phức tạp của công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng nên không được lơ là, chủ quan.

Thay vì chỉ là một phần trong những nội dung quan trọng góp phần xây dựng, hoàn thiện Nhà nước, xây dựng Đảng thì ngay trong nhiệm vụ trọng tâm đầu tiên, Nghị quyết Đại hội XIII đã đề cập nội dung đấu tranh phòng, chống tham nhũng để một lần nữa khẳng định tầm quan trọng của công tác này: □□ Tiếp tục đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, "lợi ích nhóm", những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hoá" trong nội bộ<sup>(7)</sup>. Đồng thời, đấu tranh phòng, chống tham nhũng cũng được coi như một trong các đột phá chiến lược được xác định trong Nghị quyết Đại hội lần này: □□ đẩy mạnh phân cấp, phân quyền hợp lý, hiệu quả, đồng thời tăng cường kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực bằng hệ thống pháp luật<sup>(8)</sup>. Dù không trực tiếp đề cập đến chống tham nhũng trong đột phá chiến lược, nhưng rõ ràng, việc đẩy mạnh phân cấp, phân quyền một cách hợp lý, hiệu quả, đồng thời tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và kiểm soát quyền lực thông qua hệ thống pháp luật chính là những giải pháp có tính chỉ dẫn của Đảng đối với công tác này trong nhiệm kỳ tới đây. Như vậy, có thể thấy, dù đã được đề cập đến trong Văn kiện các kỳ Đại hội trước đây nhưng đến Đại hội XIII, công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng vẫn tiếp tục được nhấn mạnh và đề cập nhiều lần trong các nội dung của Nghị quyết Đại hội. Những nội dung này không chỉ thể hiện quan điểm, quyết tâm của Đảng, Nhà nước ta đối với việc phòng, chống tham nhũng trong những năm tới đây của nhiệm kỳ mà còn là những gợi mở, chỉ dẫn vô cùng quan trọng để tiếp tục nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng trong thực tế.

## 2. Một số định hướng, giải pháp nâng cao hiệu quả công tác phòng chống tham nhũng theo tinh thần Văn kiện Đại hội XIII của Đảng

Từ những nội dung về tham nhũng và đấu tranh phòng, chống tham nhũng được đề cập ở những nội dung và mức độ khác nhau trong Văn kiện Đại hội XIII, có thể đề xuất một số định hướng, giải pháp lớn để tiếp tục đấu tranh phòng, chống tham nhũng hiệu quả trong thời gian tới theo đúng tinh thần của Nghị quyết Đại hội như sau:

*Thứ nhất*, sau nhiều năm thực hiện nghiêm túc các giải pháp toàn diện của cuộc đấu tranh phòng,

chống tham nhũng, chúng ta đã thu được nhiều thành tựu, cụ thể là chỉ số chống tham nhũng của nước ta được tổ chức Minh bạch thế giới (TI) ghi nhận<sup>(9)</sup>. Nguyên nhân chính mang lại những thành công đó, không gì khác chính là quyết tâm chính trị của toàn Đảng, toàn dân. Chỉ khi duy trì được sự quyết tâm chính trị cao dưới sự lãnh đạo sáng suốt, bài bản, có chiều sâu của Đảng thì cuộc chiến cam go đó mới có thành tựu tốt như vậy. Vì vậy, nhiệm vụ đầu tiên là cần tiếp tục củng cố nâng cao nhận thức trong toàn Đảng, cùng toàn xã hội về tác hại và những hậu quả nghiêm trọng của tham nhũng; cũng như huy động sức mạnh □tai mắt□nhân dân cùng tham gia một cách mạnh mẽ và thiết thực hơn.

*Thứ hai*, tiếp tục rà soát, sửa đổi, cập nhật, hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật gồm: Quy định của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước để đảm bảo công tác phòng, chống tham nhũng tiếp tục có hiệu lực, hiệu quả cao hơn nữa. Trọng tâm là hoàn thiện các quy chế nội bộ của Đảng, đặc biệt là nguyên tắc, tiêu chuẩn đạo đức của người đứng đầu. Cần đảm bảo việc xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, hiệu lực, hiệu quả; cụ thể bằng việc xây dựng, hoàn thiện đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ cấp chiến lược có đầy đủ phẩm chất, năng lực và uy tín. Ngoài ra, tiếp tục phát huy hơn nữa công tác tư tưởng, lý luận; bên cạnh công tác bảo vệ Đảng, bảo vệ chính trị nội bộ thì còn cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật và dân vận của Đảng. Bên cạnh đó cần tạo hành lang chính trị - pháp lý một cách khoa học, chiến lược đồng bộ và hiệu quả hơn nữa bằng cách sửa đổi toàn diện để đảm bảo tính chặt chẽ, đồng bộ, thống nhất, hiệu lực, hiệu quả giữa các văn bản quy phạm về luật phòng chống tham nhũng; tới các văn bản quy phạm pháp luật về hình sự, tố tụng hình sự hay quản lý kinh tế - xã hội đối với các lĩnh vực dễ xảy ra tham nhũng□□, đảm bảo chặt chẽ, đồng bộ, thống nhất, hiệu lực, hiệu quả. Bên cạnh đó, cần có cơ chế kiểm soát chặt chẽ việc xây dựng chính sách và pháp luật về quản lý kinh tế - xã hội để dứt điểm<sup>(10)</sup> nỗi lo cánh hâu, nạn bè phái, lợi ích nhóm trong công tác cán bộ.

*Thứ ba*, thực hiện nghiêm minh kỷ luật Đảng, kỷ luật Nhà nước đối với các vụ án tham nhũng, tạo sự răn đe, giáo dục trong trong đội ngũ cán bộ, đảng

viên của Đảng, quan chức trong các cơ quan nhà nước. Nguồn gốc và bản chất của tham nhũng đều xuất phát từ những người có chức quyền vì ham muốn cá nhân mà tổn hại lợi ích của tập thể, của đất nước, vì vậy trong công tác kiểm tra, kỷ luật Đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nhấn mạnh: □Lãnh đạo mà không kiểm tra thì coi như không lãnh đạo□ Kết thừa quan điểm đó, Văn kiện Đại hội XIII tập trung phát triển chủ trương phát hiện sớm, phòng ngừa, ngăn chặn tối đa khuyết điểm, vi phạm của tổ chức đảng và đảng viên trở thành những sai phạm quy mô lớn, rộng và kéo dài.

*Thứ tư*, cần tiếp tục phát huy hơn nữa vai trò nêu gương trước hết là của người đứng đầu, của cấp ủy trong quá trình đấu tranh phòng, chống tham nhũng. Bởi cuộc đấu tranh này diễn ra ngay trong chính mỗi cơ quan, mỗi đơn vị và trong chính bản thân mỗi người. Vì vậy, người đứng đầu hơn hết cần nêu cao trách nhiệm, gương mẫu, đi đầu, quyết tâm, quyết liệt lãnh đạo, chỉ đạo công tác phòng chống tham nhũng, trước hết là trong chính lĩnh vực mình phụ trách.

*Thứ năm*, nâng quyết tâm chính trị lên mức cao hơn nữa bằng việc tiếp tục xử lý nghiêm minh các vụ án tham nhũng để giữ vững niềm tin chính trị của nhân dân vào công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng cũng như niềm tin yêu vào Đảng, vào Nhà nước. Vị thế quan trọng của nhân dân trong công tác xây dựng Đảng, đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: □So với số nhân dân thì số đảng viên chỉ là tối thiểu, hàng trăm người dân mới có một người đảng viên. Nếu không có nhân dân giúp sức thì Đảng không làm được gì hết□ Rồi xa dần chúng là cô độc. Cô độc thì nhất định thất bại□<sup>(1)</sup>. Vì vậy, Văn kiện Đại hội XIII tiếp tục hoàn thiện chủ trương này bằng việc hoàn thiện cơ chế phát huy vai trò của nhân dân trong tham gia, xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị trong tình hình mới. Báo cáo Chính trị của Đại hội XIII chính thức bổ sung thêm nội dung □Dân giám sát, dân thụ hưởng□<sup>(2)</sup>.

*Thứ sáu*, phát huy hơn nữa vai trò của báo chí, cùng các tổ chức chính trị - xã hội để tạo nên sức mạnh tổng hợp trong phòng, chống tham nhũng. Cuộc chống tham nhũng là trận chiến khó khăn, phức tạp, lâu dài, bên cạnh sự lãnh đạo, chỉ đạo của

Đảng thì cần sự tham gia tích cực của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị-xã hội và nhân dân. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cùng các tổ chức thành viên thực hiện giám sát và phản biện xã hội với nhiều hình thức khác nhau như xem xét văn bản của cơ quan có thẩm quyền, tổ chức đoàn giám sát, tham gia giám sát phòng ngừa, xử lý tham nhũng, thu hồi tài sản tham nhũng, hoặc đề xuất kiến nghị khen thưởng và bảo vệ người có công phát hiện, tố cáo hành vi tham nhũng<sup>(3)</sup>.

Như vậy, có thể khẳng định, để công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng đạt hiệu quả, bên cạnh sự lãnh đạo, chỉ đạo sâu sát, quyết liệt của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, rất cần sự đồng lòng, nhất trí của toàn Đảng, toàn dân, sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội. Những nội dung về tham nhũng và đấu tranh phòng, chống tham nhũng được đề cập trong Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng thực sự là những chỉ dẫn cho chúng ta trong nhận thức và hành động để tiếp tục phát triển những biện pháp, giải pháp phù hợp nhằm đấu tranh phòng, chống tham nhũng một cách thiết thực và hiệu quả. Tiếp tục đấu tranh phòng, chống tham nhũng trong những năm tới đây là hành động quan trọng góp phần hiện thực hóa tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng vào trong thực tiễn cuộc sống./.

(1) Nguyễn Phú Trọng, □Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam□ Tập chí Cộng sản điện tử, ngày 16/5/2021.

(2), (4), (5), (6), (7), (8) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, T.2, tr. 317-318, 317-318, 332, 332, 334, 338.

(3) Dẫn theo <https://daihoidang.vn/nhin-lai-nhiem-ky-xii-quyet-tam-dau-tranh-phong-chong-tham-nhung/1168.vnp>.

(9) <https://phapluatquanly.vietnamhoinhap.vn/thuc-trang-va-mot-so-giai-phap-phong-chong-tham-nhung-hien-nay-3418.htm>

(10) <https://thanhtra.com.vn/phap-luat/tuyen-truyen-phap-luat/hien-ke-kiem-soat-quyen-luc-giai-quyet-noi-lo-loi-ich-nhom-trong-cong-tac-can-bo-225219.html>.

(11) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. CTQG, H., T.5, tr. 278.

(12) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, T.1, tr.192.

(13) <https://www.vietnamplus.vn/phat-huy-vai-tro-cua-nhan-dan-trong-dau-tranh-phong-chong-tham-nhung-post681819.vnp>.